

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Взаємодія органів державної влади з інститутами
громадянського суспільства»**

Здобувачки 4 курсу АПУАЗ групи
Освітньої програми:
Публічне управління та адміністрування
Спеціальності:
281 Публічне управління та адміністрування
Галузі знань:
28 Публічне управління та адміністрування
Ступеня вищої освіти: бакалавр
Горлей Валерії Валеріївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Науковий керівник:
кандидат наук з державного управління,
старший викладач
Заболотна Наталя Михайлівна

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Горлей В.В. Взаємодія органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. 281 Публічне управління та адміністрування. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, 2024 р.

Виникнення та функціонування інститутів громадянського суспільства та держави привертають увагу дослідників із давнини до сучасного періоду. Їх взаємодія визначається різноманітними інтересами та потребами, цінностями суспільства і окремих індивідів. Високорозвинене та функціональне громадянське суспільство сприяє формуванню правової держави, в якій гарантовані та ефективно забезпечуються права та свободи громадян.

Метою дослідження є вивчення взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. Дослідження спрямоване на аналіз та оцінку ефективності цієї взаємодії, розуміння ролі громадянського суспільства у формуванні та впливі на прийняття рішень державними органами. Крім того, дослідження розглядатиме такі аспекти, як роль громадських організацій, громадських рухів та неурядових організацій у взаємодії з органами влади, а також механізми та інструменти, що сприяють цій взаємодії. Метою дослідження є сприяння розвитку демократичного суспільства, зміцнення відкритості, прозорості та ефективності управління в Україні.

У кваліфікаційній роботі доведено, що взаємодія органів державної влади з інститутами громадянського суспільства є важливим аспектом політичного життя кожної країни. Цей процес передбачає включення громадськості до прийняття рішень, обговорення питань, що стосуються суспільного розвитку та формування зрозумілого і відкритого діалогу між владою і громадою.

На основі комплексного розгляду та систематизації наукових поглядів на механізм функціонування взаємодії органів державної влади, здійснених у кваліфікаційній роботі, виявлено мету, структуру, функції система забезпечення взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. З огляду на чинну нормативно-правову базу організації процесу забезпечення взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства в Україні. Досліджено специфіку, як органи державної влади співпрацюють, взаємодіють або конфліктують з інститутами громадянського суспільства при формуванні та реалізації публічних політик, прийнятті рішень, забезпеченні прав і свобод громадян, залученні громадськості до процесу прийняття рішень та впливі на політичні процеси.

У кваліфікаційній роботі задля виявлення шляхів удосконалення засад було проаналізовано актуальний досвід, котрий у багатьох країнах органи державної влади створюють механізми та інститути для взаємодії з громадськістю-це дозволяє громадянам брати участь у прийнятті рішень та впливати на політику.

Зроблено узагальнюючі висновки, які спрямовані на ефективнішу взаємодію органів влади з інститутами громадянського суспільства.

Ключові слова: органи державної влади, інститути громадянського суспільства, взаємодія, законодавство про взаємодію органів державної влади з інститутами громадянського суспільства, роль громадських організацій у взаємодії з органами влади, принципи взаємодії, проблеми та перспективи розвитку взаємодії.

SUMMARY

Horley V. Interaction of state authorities with institutions of civil society.
281 Public management and administration. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, 2024.

The purpose of the research is to study the interaction of state authorities with institutions of civil society. The research is aimed at analyzing and evaluating the effectiveness of this interaction, understanding the role of civil society in shaping and influencing decision-making by state bodies. In addition, the study will consider such aspects as the role of public organizations, social movements and non-governmental organizations in interaction with authorities, as well as the mechanisms and tools that facilitate this interaction. The purpose of the study is to promote the development of a democratic society, to strengthen the openness, transparency and efficiency of governance in Ukraine.

In the qualification work, it is considered that the interaction of state authorities with institutions of civil society is an important aspect of the political life of every country. This process involves the inclusion of the public in decision-making, discussion of issues related to social development and the formation of a clear and open dialogue between the authorities and the community.

On the basis of a comprehensive review and systematization of scientific views on the functioning mechanism of the interaction of state authorities carried out in the qualification work, the purpose, structure, functions of the system for ensuring the interaction of state authorities with institutions of civil society were revealed. Given the current regulatory and legal framework for the organization of the process of ensuring the interaction of state authorities with civil society institutions in Ukraine, the peculiarities of the process of organizational and legal regulation of the interaction of state authorities with the public are analyzed. The specifics of how state authorities cooperate, interact or conflict with institutions of civil society in the formation and implementation of public policies, decision-making, ensuring the rights and freedoms of citizens, involving the public in the decision-making process and influencing political processes have been studied.

In the qualifying work, in order to identify ways to improve the foundations, the current experience was analyzed, which in many countries state authorities create mechanisms and institutions for interaction with the public - this allows citizens to participate in decision-making and influence the country's policy.

Summarizing conclusions have been made, which are aimed at more effective interaction between the authorities and institutions of civil society.

Key words: state authorities, institutions of civil society, interaction, legislation on the interaction of state authorities with institutions of civil society, the role of public organizations in interaction with authorities, principles of interaction, problems and prospects for the development of interaction.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ..	9
1.1 Феномен влади та громадянського суспільства.....	9
1.2 Нормативно-правова база наукового дослідження	13
1.3 Методологія наукового дослідження взаємодії суспільства та влади.....	17
РОЗДІЛ 2. ПОНЯТТЯ І ОСНОВНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ.....	32
2.1 Поняття взаємодії суспільства та влади.....	32
2.2 Роль держави у розвитку громадянського суспільства.....	34
2.3 Принципи і форми взаємодії суспільства та влади.....	37
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ МЕТОДИ І МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ.....	44
3.1 Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством..	44
3.2 Сучасні методології взаємодії суспільства та влади.....	48
3.3 Напрями удосконалення взаємодії суспільства та влади	53
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	67
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність дослідження. Взаємодія органів державної влади з інститутами громадянського суспільства є актуальною в сучасному світі. Однією з основних характеристик сучасної демократії є незалежність і активна роль громадянського суспільства.

Зростаюча активність громадянського суспільства та його вплив у багатьох країнах змушують органи державної влади звертати більше уваги на взаємодію з ними. Інститути громадянського суспільства, такі як неприбуткові організації, активісти, громадські рухи та інші, відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, захисті прав та інтересів громадян.

Розуміння сутності та удосконалення взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства має вирішальне значення для забезпечення демократичних процесів, стабільності та розвитку суспільства та держави. Взаємодія може включати консультації з громадськістю при прийнятті рішень, реалізацію спільних проєктів, підтримку громадських ініціатив та інші форми співпраці.

У роботі розглянуто теоретико–методологічні засади дослідження проблем взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства, що є важливим аспектом демократії. Це означає співробітництво, комунікацію і взаємовплив, якими організації та громадяни можуть впливати на прийняття рішень та здійснення політики держави.

Наукова література свідчить про те, що багато українських науковців проводять дослідження з проблеми взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства. Однак, незважаючи на теоретичні розробки, є потреба для подальшого аналізу та глибшого вивчення питань, що стосуються цієї взаємодії.

Проблеми формування громадянського суспільства, а також взаємодії

інститутів громадянського суспільства з державою досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: М.Бойчук, В.Голубь, В.Грабовський, О.Зарічний, В.Кононенко, В.Ладиченко, О.Я.Лазор, О.Д.Лазор, С.Лапшин, Н.Липовська, А.Матійчук, Н.Мельник, М.Месюк, О.Толкачов, Г.Шаульська та інші.

Об'єктом дослідження є органи державної влади та інститути громадянського суспільства. **Предметом** дослідження є взаємодія державної влади із громадянським суспільством.

Мета дослідження: проаналізувати особливості взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства, визначити основні напрямки удосконалення їх взаємодії.

Завданнями дослідження стали такі:

1) аналіз взаємодії органів державної влади з неприбутковими організаціями: виявлення механізмів співпраці, проблем та викликів, що виникають.

2) дослідження ролі громадських рухів, активістів та громадських спілок у взаємодії з органами державної влади.

3) вивчення ефективності діалогу між владою та громадськістю, зокрема шляхом аналізу спільних проєктів, засідань робочих груп, публічних слухань тощо.

4) аналіз законодавчих та інституційних засад взаємодії органів влади з громадськістю і запропонувати можливі шляхи їх поліпшення.

5) визначення основних напрямів удосконалення взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства.

Під час написання роботи застосовувалися загальновизнані **наукові методи дослідження**, а також спеціальні методи дослідження, які використовуються в правознавстві та науково-дослідній діяльності в галузі управління. Так, з-поміж загальнонаукових методів дослідження ми використали метод аналізу наукової літератури для вивчення академічних джерел, наукових статей, дисертацій та інших публікацій, що стосуються

даної теми. Це допомогло зрозуміти сучасні концепції, теорії та дослідження взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. Аналізували законодавства та нормативні акти для вивчення відповідних законів, постанов, указів та інших регуляторних документів, які регулюють взаємодію органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. Це дозволило отримати правову базу та розуміння формальних аспектів цієї взаємодії. Проводили аналіз досвіду для дослідження конкретних випадків взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства в різних країнах або регіонах. Це дозволило визначити успішні практики, проблеми та виклики в даній сфері.

Практичне значення одержаних результатів. Результати проведеного нами дослідження можуть бути використані для визначення ефективних механізмів співпраці: Дослідження може допомогти з'ясувати, які методи взаємодії між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства є найбільш успішними і корисними для обох сторін. Це може сприяти покращенню співробітництва, ефективності та взаєморозуміння між ними. Зміна політичних процесів: Результати дослідження можуть послужити основою для проектування політичних реформ, які сприяють більш активній участі громадянських організацій у прийнятті рішень та контролі за діяльністю уряду. Це може змінити політичну культуру та підвищити довіру громадян до державних органів. Захист прав та свобод громадян: Інститути громадянського суспільства відіграють важливу роль у захисті прав та свобод громадян. Дослідження теми може привести до виявлення недоліків у взаємодії з органами державної влади та вказати шляхи їх подолання. Це може покращити механізми захисту громадянських прав та знизити можливість їх порушення. Розвиток демократії: Співробітництво між органами держави та громадянськими організаціями є одним з основних аспектів демократичного суспільства. Дослідження теми може сприяти зміцненню демократії, розвитку громадянського суспільства та підвищенню участі громадян у прийнятті рішень.

Одержані результати дослідження можуть мати широке застосування в політичній практиці та допомогти вдосконалити взаємодію між органами держави та громадянськими організаціями в різних країнах.

Апробація результатів дослідження здійснювалась на щорічній науковій конференції студентів, магістрантів, аспірантів та молодих науковців факультету права, публічного управління та адміністрування 6 листопада (тема: «Громадянське суспільство: характеристика, функції та особливості функціонування») та «круглому столі» «Філософсько-методологічні та гносеологічні проблеми публічного управління» (до 301 – річниці з дня народження Г.С. Сковороди) 17 листопада 2023 року (тема: «Методологія дослідження питання формування партнерських відносин органів публічної влади і громадянського суспільства»), «круглому столі» «Глобальні тенденції та національні особливості публічного управління та адміністрування» 22 грудня 2023 р. на тему: «Компетенція органів публічної влади та громадянського суспільства: взаємодія та взаємоконтроль». Матеріали доповідей опубліковано у збірниках наукових заходів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (65 найменувань), додатків (2 назви). Основний обсяг роботи – 58 сторінок. Загальний обсяг роботи – 75 сторінок.

Напрями удосконалення взаємодії суспільства та влади включають в себе: посилення механізмів громадського контролю над діяльністю владних структур; підвищення рівня інформованості громадян про їхні права та обов'язки; розширення можливостей громадянської участі у процесах прийняття рішень; створення відкритих механізмів обговорення та прийняття стратегічних рішень тощо.

Отже, реалізація прозорості влади та ефективної комунікації з суспільством вимагає комплексного підходу та використання сучасних методологій взаємодії. Забезпечення відкритості та діалогу між урядом та громадянами є важливим кроком на шляху до побудови демократичного суспільства, яке відповідає потребам та інтересам всіх його учасників.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження дозволяє зробити висновки, спрямовані на узагальнення викладених у кваліфікаційній роботі відомостей щодо взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства.

1. Під час аналізу взаємодії органів державної влади з неприбутковими організаціями (НПО) виявлено ряд важливих аспектів, які варто враховувати при співпраці між цими сторонами.

1. Механізми співпраці: Виявлено, що існують різні механізми співпраці між органами державної влади та НПО, такі як консультації, участь у робочих групах та комітетах, спільні проекти та програми, публічні слухання тощо. Ці механізми дозволяють обмінюватися інформацією, думками та досвідом для досягнення спільних цілей.

2. Проблеми та виклики: Виявлено ряд проблем, що можуть виникати у взаємодії між органами державної влади та НПО, таких як недостатнє розуміння потреб та ролі НПО, бюрократичні перешкоди, фінансові обмеження, нерівність у доступі до ресурсів та інші. Ці проблеми можуть ускладнювати співпрацю та заважати досягненню спільних цілей.

3. Необхідність побудови партнерських відносин: Важливо враховувати, що успішна співпраця між органами державної влади та НПО ґрунтується на партнерських відносинах та взаємному повазі. Це означає взаємне врахування позицій, відкритість до діалогу, спільність прийняття рішень та взаємне визнання досягнень.

4. Підтримка та стимулювання: Для покращення взаємодії органів державної влади та НПО необхідно активно підтримувати та стимулювати розвиток НПО, забезпечувати їм доступ до необхідних ресурсів, підтримувати розвиток механізмів співпраці та сприяти їхньому взаємному впливу на процеси управління.

Отже, взаємодія органів державної влади з НПО важлива для ефективного управління та забезпечення соціального розвитку. Шляхом

виявлення та усунення проблем, побудови партнерських відносин та забезпечення підтримки можна забезпечити успішну співпрацю між цими сторонами.

2. Було проведено дослідження ролі громадських рухів, активістів та громадських спілок у взаємодії з органами державної влади.

Дослідження ролі громадських рухів, активістів та громадських спілок у взаємодії з органами державної влади є важливим етапом для розуміння динаміки цього взаємодії та виявлення можливостей для покращення співпраці між ними.

Під час дослідження було вивчено різні аспекти взаємодії громадських організацій та активістів з органами влади. Спочатку було проаналізовано рівень доступу до участі в політичних процесах та консультаціях з боку громадських груп. Далі було вивчено вплив громадських ініціатив на формування та реалізацію державної політики.

Особлива увага була приділена оцінці ефективності механізмів взаємодії, таких як робочі групи, консультації та громадські слухання. Це дозволило зрозуміти, наскільки ці механізми відкриті та доступні для громадян, а також наскільки їхні думки та пропозиції враховуються при ухваленні рішень.

Крім того, були проаналізовані конкретні приклади співпраці між громадськими організаціями та органами державної влади у вирішенні конкретних соціальних проблем. Це дозволило оцінити вплив громадських ініціатив на політичні рішення та соціальну політику держави.

В цілому, дослідження підтвердило важливість взаємодії між громадськими організаціями та органами державної влади у вирішенні суспільних проблем та формуванні політики. Однак воно також виявило певні проблеми та виклики, які потребують подальшого вивчення та вирішення для покращення цієї взаємодії.

Таким чином, дослідження підтверджує важливість взаємодії громадських рухів, активістів та громадських спілок з органами державної

влади для забезпечення гармонійного розвитку суспільства та вирішення суспільних проблем.

3. Вивчивши ефективність діалогу між владою та громадськістю, зокрема шляхом аналізу спільних проєктів, засідань робочих груп, публічних слухань можемо стверджувати, що взаємодія між владою та громадськістю відіграє ключову роль у формуванні демократичного суспільства та забезпеченні успішного розвитку країни. Аналіз спільних проєктів, засідань робочих груп і публічних слухань дозволяє зробити кілька важливих висновків.

По-перше, спільні проєкти стають ефективним механізмом співпраці між владою та громадськістю у вирішенні актуальних проблем. Ці проєкти демонструють здатність обох сторін до спільної дії та взаємного розуміння, що сприяє зміцненню довіри між ними.

По-друге, засідання робочих груп дозволяють глибше вивчати питання та обговорювати різні погляди та підходи до їх вирішення. Це сприяє пошуку оптимальних рішень та розробці компромісних стратегій.

По-третє, публічні слухання є важливим інструментом для залучення громадськості до прийняття рішень та забезпечення прозорості владних процесів. Вони створюють можливість для громадян висловлювати свої думки, ділитися своїми переживаннями та впливати на прийняття важливих рішень.

Отже, на основі аналізу можна стверджувати, що ефективний діалог між владою та громадськістю є важливою умовою для забезпечення успішного функціонування демократичного суспільства. Цей діалог сприяє вирішенню важливих суспільних проблем та зміцненню довіри між різними секторами суспільства.

4. Здійснивши аналіз законодавчих та інституційних засад взаємодії органів влади з громадськістю, можемо запропонувати можливі шляхи їх поліпшення.

Законодавчі та інституційні засади взаємодії органів влади з громадськістю визначають правила та процедури, за якими відбувається ця взаємодія. Вони встановлюють рамки та принципи, на яких ґрунтується діалог між владою та громадськістю, а також визначають права та обов'язки кожної сторони. Ось ключові аспекти цих засад:

1. **Правова основа:** Закони та конституція країни визначають основні принципи взаємодії влади з громадськістю, зокрема щодо прав і свобод громадян, механізмів участі у прийнятті рішень та прозорості владних процесів.

2. **Створення інституційних механізмів:** Існують спеціальні органи, комітети, ради або агентства, призначені для сприяння взаємодії між владою та громадськістю. Ці інституції можуть мати різні функції, від організації громадських консультацій до забезпечення доступу до інформації.

3. **Механізми участі:** Законодавство встановлює процедури для залучення громадськості до прийняття рішень, такі як публічні слухання, обговорення законопроектів чи проведення громадських консультацій.

4. **Гарантії прав громадян:** Закони забезпечують захист прав і свобод громадян у процесі їх участі у взаємодії з органами влади, зокрема щодо свободи слова, права на збори та об'єднання.

5. **Прозорість і відкритість:** Законодавство встановлює вимоги щодо публічності діяльності владних структур, включаючи доступ до інформації та звітності перед громадськістю.

6. **Механізми відповідальності:** Закони можуть передбачати механізми відповідальності за невиконання чи порушення принципів взаємодії з громадськістю, такі як судові санкції чи інші заходи.

Ці законодавчі та інституційні засади визначають правовий та інституційний контекст для взаємодії органів влади з громадськістю і сприяють забезпеченню демократичного управління та відкритості владних процесів.

На основі аналізу законодавчих та інституційних засад взаємодії органів влади з громадськістю, можна запропонувати ряд шляхів для поліпшення цього процесу:

1. Перегляд та удосконалення законодавства: Потрібно переглянути існуючі законодавчі акти, що стосуються взаємодії органів влади з громадськістю, та удосконалити їх з метою забезпечення більшої прозорості, відкритості та участі громадськості у прийнятті рішень.

2. Створення механізмів для залучення громадськості: Розробити та впровадити механізми залучення громадськості до процесів прийняття рішень, такі як публічні консультації, робочі групи, платформи для обговорення законопроектів тощо.

3. Підвищення прозорості та доступності інформації: Забезпечити широкий доступ громадськості до інформації про роботу органів влади, їхні рішення та дії, наприклад, шляхом створення відкритих платформ і порталів.

4. Розвиток механізмів взаємодії: Сприяти розвитку та підтримці механізмів комунікації між громадськістю та органами влади, таких як засідання, форуми, робочі групи тощо.

5. Створення умов для активної участі громадян: Підтримка та розвиток громадських ініціатив, активна пропаганда громадської участі та відкритого діалогу.

6. Зміцнення ролі громадських організацій: Сприяти активнішому включенню громадських організацій у процеси прийняття рішень, забезпечити їм більше можливостей для взаємодії з владою.

7. Розвиток громадянської освіти: Проведення навчальних заходів та кампаній, спрямованих на підвищення рівня громадянської освіти та свідомості щодо їхніх прав та можливостей участі в управлінні суспільством.

Таким чином, ці заходи допоможуть покращити взаємодію між органами влади та громадськістю, забезпечивши більш прозорий, відкритий та демократичний процес управління країною.

5. Визначивши основні напрями удосконалення взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства, можемо сконцентруватися на їх реалізації для підвищення ефективності державного управління та зміцнення демократії. Нижче наведено кілька кроків, які можуть бути вжиті для вдосконалення взаємодії між владою та громадськістю:

1. Розробка та впровадження законодавчих ініціатив: Законодавчі зміни, які встановлюють механізми для залучення громадян до процесу прийняття рішень, можуть сприяти активнішій участі суспільства в політичному процесі.

2. Створення платформ для громадського обговорення: Організація відкритих дебатів, публічних слухань та форумів, на яких громадяни можуть висловлювати свої погляди та думки з питань загального інтересу.

3. Підвищення доступності інформації: Забезпечення широкого доступу громадян до інформації про діяльність владних структур, їх рішення та витрати бюджетних коштів.

4. Розвиток громадських консультативних органів: Створення та підтримка рад або комітетів, учасники яких є представниками громадянського суспільства і надають рекомендації органам влади.

5. Фінансова підтримка громадських ініціатив: Надання грантів та субсидій громадським організаціям для розвитку та реалізації їхніх проектів з покращення суспільства.

6. Залучення громадськості до моніторингу та контролю за діяльністю владних структур: Створення механізмів для збору зворотного зв'язку від громадян щодо роботи органів влади та врахування їхніх пропозицій та зауважень.

Таким чином, реалізація цих заходів може сприяти збільшенню відкритості, прозорості та відповідальності владних структур перед громадянами, що зміцнить демократію та сприятиме побудові справедливого та розвиненого суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Атаманчук, Ю. М. Правова держава і громадянське суспільство. *Вісн. Київ. ін-ту бізнесу та технологій*. 2008. №1. С.3-7.
2. Амосов О. Моделі публічного адміністрування (Архетипова парадигма). *Публіч. упр.: теорія та практика*. Спец. вип. X.: ДокНаукДержУпр. 2013. С. 6-13.
3. Барков В.Ю., Розова Т.В. Громадянське суспільство як чинник євроінтеграції України. *Український соціум: колективна монографія / за ред. В.С. Крисаченка*. К.: Знання України, 2005. С. 645-650.
4. Барматова С.П. Громадянське суспільство в Україні: тенденції та загрози. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2012. № 1. С. 27–29.
5. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. К.: ТОВ «Атлант ЮЕМСі», 2006. 207 с.
6. Возний С.О. Механізми взаємодії органів місце' вого самоврядування з органами державної виконавчої влади щодо формування дієздатних територіальних громад *Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Харк. регіон. ін'ту держ. упр.* Харків: Вид'во ХарРІДУ НАДУ "Магістр", 2016. № 4 (55). С. 187-192.
7. Войтенко Т.О., Гончарук О.С., Привалов Ю.О. Громадянське суспільство в Україні: аналіз соціального конструювання. Наукова збірка / Відп. ред.: Ю. Саєнко. К.: Стилос, 2002. 368 с.
8. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Дослідження категорії громадянське суспільство. Перекл. з нім. Львів: Літопис, 2000. 319 с.
9. Гетьман І.В. Правова система України в умовах глобалізації та євроінтеграції: до постановки проблем. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Випуск 24. 2011. С. 27–36.
10. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку: монографія /за заг. ред. Ф. М. Рудича. К.:

- Парламентське видавництво, 2006. 412 с.
11. Еволюція і розвиток громадянського суспільства в Україні та євроінтеграційні процеси: наук. розробка / за заг. ред. С. О. Телешуна. К.: НАДУ, 2010. 52 с.
  12. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України. 1997. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>.
  13. Про громадські об'єднання: Закон України. 2013. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
  14. Про доступ до публічної інформації: Закон України. 2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
  15. Про звернення громадян: Закон України. 1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
  16. Про інформацію: Закон України. 1992. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
  17. Про соціальні послуги: Закон України. 2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
  18. Керівні принципи щодо громадської участі у процесі прийняття політичних рішень. 2017. URL: <https://rm.coe.int/guidelines-on-civil-participation-in-political-decision-making/168076e135>.
  19. Про соціальні послуги: Закон України. 2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
  20. Зарічний О. А. Взаємодія держави та громадянського суспільства через інститути участі громадян в управлінні державними справами *Європейські перспективи*. 2015. № 1. С. 48-51.
  21. Конституція України. 1996. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
  22. Кононенко В.В. Становлення правових форм взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів публічної влади в Україні.

- Взаємодія громадянського суспільства, особи і держави: вектор удосконалення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 25-й річниці Конституції України* (м. Київ, 22 червня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. 240 с. С.84-88.
23. Кононенко В., Годлевська В. Державна політика у сфері розбудови громадянського суспільства в Україні за доби незалежності (1990 – 2000 рр.) *Наукові перспективи: журнал*. 2022. № 1 (19). 2022. С.125-134.
24. Ладиченко В.В. Гуманістичні основи організації державної влади Київський національний торговельно-економічний ун-т. К.: [б.в.], 2007. 407 с.
25. Лациба М. Розвиток громадянського суспільства. Що для цього може зробити держава *Громадянське суспільство*. 2011. № 4 (18). С.4–8.
26. Лезнер В.В. Громадянське суспільство: поняття, ознаки і принципи діяльності *Наукові праці МАУП: зб. наук. пр. /редкол.: В.Б. Захожай (голов. ред.) та ін.* К.: Персонал, 2009. Вип. 3 (22). С.235–243.
27. Лютюк О.С. Громадянське суспільство в контексті європейської інтеграції. *Європейські перспективи*. 2014. №7. С.64–68.
28. Лізаковська С. В. Розвиток механізмів взаємодії органів публічного управління з інститутами громадянського суспільства : дис. док. наук з державного управління: 25.00.02; Чорн. нац. ун-т ім. П. Могили. К., 2021. 383 с.
29. Максимов С.І. Конституційний принцип верховенства права: загальне та особливе. *Вісник АПрН України*. Х.: Право, 2009. №3(58). С. 127-134.
30. Максимов С.І. Правова дійсність: досвід філософського осмислення. Харків: Право, 2002. 328 с.
31. Малик Я. Європейський Союз. Львів, 2006. 610 с.
32. Машталір Х., Леськів С. Інтеграція України до європейського союзу як основа для розбудови громадянського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 163–166.

33. Михайловська О.Г. «Соціальний капітал» як ресурс інститутів громадянського суспільства. *Гілея: наук. вісн.* 2010. Вип. 40. URL.: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_40/Gileya40/P3_doc.pdf
34. На шляху інтеграції України до ЄС. Інформаційний бюлетень з євроінтеграційних питань. Кабінет Міністрів України. 2013. № 4. Черв. С. 9.
35. Новак–Каляєва Л.М. Сучасні тенденції до конвергенції в концепціях державного управління. *Вісн. НАДУ при Презид. України.* 2013. № 1. С.29–41.
36. Новікова В.В., Бровікова С.В. Про механізм реалізації прав і свобод людини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 3. URL: http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsy/nvsy_03_2018/07 (дата звернення 22.01.2024).
37. Онищенко О. Громадянське суспільство: тенденції становлення. *Наука і суспільство.* 2002. № 1/2.
38. Основи громадянського суспільства [Текст] : словник для студ. вищ. навч. закл. /Н.Г. Джинчарадзе та ін.; Ун-т суч. знань. К.: Знання України, 2006. 232 с.
39. Патнам Р.Д. Творення демократії. Традиції творення громадської активності в сучасній Італії. К.: Основи, 2001. 302 с.
40. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналіт. доп. / А.В. Єрмолаєв, Д.М. Горелов, О.А. Корнієвський та ін. К. : НІСД, 2012. 48 с
41. Петришин О.В. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. *Право України.* 2010. № 3. С. 24-35.
42. Подольська О.В. Публічне адміністрування та процес прийняття управлінських рішень. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка:*

- Економічні науки*. Випуск 188 Харків: ХНТУСГ. 2017. С. 66-74.
43. Питання сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 25 січня 2012 р. № 32/2012: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
44. Пухкал О. Перспективи та напрями розвитку громадянського суспільства в Україні. *Вісник національної академії державного управління при Президентові України*. 2007. № 2. С. 217-224.
45. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. Посібник. К.: Атіка, 2001. 47 с.
46. Розвиток системи управління в ЄС: досвід для України: наук.–метод, розробка. К.: НАДУ, 2012. 52 с.
47. Рябека О.Г. Організації громадянського суспільства та їх роль у функціонуванні державного управління: політологічний аналіз: дис. канд. політ. наук : 23.00.02; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К., 2011. 249 с.
48. Селіванов В.М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти: монографія. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2012. 724 с.
49. Сидоренко О. Сучасний стан і перспективи громадських організацій. Соціальна політика і соціальна робота. 2008. № 2.
50. Співвідношення понять політика-суспільство-людина. URL: <https://images.app.goo.gl/knEQt9tQzS2i1Wm18> (дата звернення: 01.03.2024)
51. Структурно-функціональна модель розвитку взаємодії органів публічного управління з інститутами громадянського суспільства. URL: <https://images.app.goo.gl/6ZC1V8MTwmkCryby9> (дата звернення: 01.03.2024)
52. Тищенко Ю.А. Громадянське суспільство в Україні та «політика ідентичності»; Укр. незалеж. центр політ. дослід. К.: Агентство Україна, 2010. 75 с.

53. Кононенко В.В., Лапшин С.А. Громадянське суспільство та держава: співвідношення в публічному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. №8. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.8.1
54. Требін, М. П. Громадянське суспільство як соціальний феномен: розвиток концепту в ХХ столітті *Гілея : наук. вісн.* / гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 67 (№ 12). С.597–603.
55. У пошуках правильної парадигми: Концептуальні перспективи посткомуністичного переходу в країнах Східної Європи. К.: «Ай Бі», 2003. 457 с.
56. Удовиченко Н.В. Становлення громадянського суспільства в Україні: проблеми і перспективи. *Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково–практичної конференції «Правозахисний рух: історія і сучасність»*. 2015. С. 73–75.
57. Усаченко Л.М. Історичний розвиток поняття «громадянське суспільство» як свідчення сутнісної еволюції його взаємовідносин з державною владою. *Стратегічні пріоритети. Науково–аналітичний щоквартальний збірник*. 2008. № 3(8).
58. Фукуяма Ф. Соціальний капітал. Незалежний культурологічний часопис «І». 2008. № 53. URL.: <http://www.ji.lviv.ua/n53texts/fukuyama.htm>
59. Цокур, Є. Становлення громадянського суспільства в Україні *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. К., 2010. Вип. 20. С.135–144.
60. Цокур Є. Етапи становлення громадянського суспільства в Україні в контексті забезпечення легітимності політичної влади. *Політичний менеджмент*. 2009. № 3 (36).
61. Шульженко Ф.П. Конституційні та адміністративно-правові питання становлення громадянського суспільства в Україні. *Історико-політичні студії*. 2015. № 1. С. 94-100.
62. Щедрова, Г. Громадянське суспільство: прагнення та реалії *Наук. зап.*

Ин-ту політ. і етнонац. дослід. НАН України. Сер.: Політологія і етнологія. К., 2004. Вип. 25. С. 234–246.

63. Щедрова, Г. П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти [Текст]: монографія. Луганськ: Вид-во «Елтон-2», 2009. 308 с
64. Шульженко Ф.П. Конституційні та адміністративно-правові питання становлення громадянського суспільства в Україні. *Історико-політичні студії*. 2015. № 1. С. 94-100.
65. Ярошенко, В. М. Громадянське суспільство – теорія та практика *Наукові праці : наук.-метод. журн. /редкол. сер.: М.О. Багмет (голова) та ін. Миколаїв: ЧДУ ім. П. Могили, 2011. Вип. 150, т. 162. С.101–110.*